توقای سوزلری

توقایف سوزلری

جامع الکلملری (آفاریزملری)، خلق
مقالری اورنینه یورتورلک و یورتا
تورغان سوزلری.

باش ئیمه، زور سین بوادنی جاتلیلر دنیاسنه!
پادشاه سین! بیك کیره‌کسه باش ئیسون دنیا سیڭا.

—

اوچدی دنیا چیتلگندن طارسنوب کوڭلم قوشی!

ع. توقایف.

جیوچی‌سی: ع. شرف.

—

ناشری «معارف» کتبخانه‌سی قازان

Типографія Л. П. Антонова, Казань. 1913 г.

БИБЛИОТЕКА

ناشرلردن:

توقاینینگ شعرلرینینگ معنا جهتدن تیرەنلیگی، صمیمیلیگی وتلی جهتدن ماطورلغی طوغریسنده یازوب‌طورو، شاعرلر تعبیری برلە ئەیتسەک، صوروتنی تمرین‌معلوم‌نی تعلیم بولغانلقدن بز آلارنی قالدروب طوغری مقصدگە کوچەمز.

حاضرده روسلر آرلسنده پوشکین، لیرمونتف، گریبویدف وباشقه مشهور ادیبلرنینگ بعض سوزلری تیجک مقاللر اورنینه یوروتولمه، حیله‌چه‌کده توقاینینگ‌ده کوب شعرلری تاتارلر آرلسنده شولایوق پاپالار مقالی برلە یوره‌تدن یوروتله‌چه‌کلردر. ایندی حاضرده سوز آرلسنده، مخاطبینه سوزینی آچراق آنگلاتمسی یا آنی بررر ترسه‌گه مسلم ایتمرگه تله‌گان کشیلر آغزندن، دلیل اورنینه توقای شعرلرینینگ‌کیمه کلری شاقتی ایشتولگه‌لیلر، گازیته وژورناللرده مقاله یازوچیلرمزده توقای سوزلرینی اوزلرینه یاردمگه یش - یش چاقرغالیلر.

ناقه‌لانورغه تله‌گان کشیلرگه اتنی‌جیگلابتور لوچون بز توقاینینگ شعر ونثر برلە یازغان اثرلرندن شوندی وقتلرده ناقه‌لانورغه آنمات بولغان ۲-۳ یولده طولی‌توگارلگ بر معنابر فکر اچینه آلغان جمله‌لرنی جییوب باصدرامز.

بو جمله‌لرگه نارات توقاینینگ، تیرەن فکرلرنی، کیلگ معنالرنی، شول قدر آزسوز برلە وشوندی ماتور ایتوب ئەیتە آلوویینه تعجب ایتمەسلگ توگللر. بز لوقوچیلرنگدە بو تعجبنی بزنینگ برلە بولغه‌چه کلرینه لوشانابز.

بیلگولی، توقاینینگ هربر سطرنینگ، هربر سوزننگ لویلاب لوقلغانده قلاینی قدر تیچکه وعالی معنالر طاپارغه ممکن؛ بو اثرده ایسه توقاینینگ بعض شعرلرندن‌گنه لیونمه‌لر بولغانده، بعض یاقچه‌لرنعنقه ساچه‌کلر جییولغانده، بو یوکیتقه قارابقه، توقاینینگ بتون اثرلری طوغریسنده آچق وطوغری بر قرارغه کیلورگه ممکن توگللر. توقای برلە یاقنراق، یاقشیراق طانشورغه تله‌وچیلرگه توقاینینگ نیزدن باصلوب چقاچق «مجموعه آثارینی» تقدیم ایتەمز. آنده توقاینینگ ئەلیگەقدرکتاب شکلنده باصلماغان یازغان یا گا اثرلرینه یولاچقدر.

«معارف» کتبخانەسی.

اللهغه اشانو.

باقنیراق بولمز یاناور، تون قارا بولغان صاین؛
یادمه تنگرم توشه، بختم قارا بولغان صاین!

—

توکمه کوز یاش، باردمگنه هرزمانده الله بار،
آل جسارت، آلغه اومطول، هیچ یالقمی آلغه بار!

—

قیل دعا، اخلاص بلن توّلنده قیل نارشنه،
بل آنی: کرمز کوڭلدن طوغری یول بار هرشنه.

—

جهانده بارچه اشلر، بارچه حاللر تنگریدن بغرم!

—

ای بهالی، ای قدرلی، ای گناهسز یاش بالا،
رحمتی بیك کیك آنك هردم طابان سین اللهغه!

محبت.

بیر یه‌شعرمه‌س، گل آچلماس، توشمی باکُفر ناموسی،
قایدان آلسون شعری شاعر؟ بولماسه الهاموسی.

—

قایمسز یرایت کیسا گندن عبارتدر یوروك،
پاره، پاره کیسمه‌سه، عشق محبت قایوسی.

—

ایسمه ایك الككی، صاف محبت حرق قوزغالغاچ،
الهی برتلنخدن بر تجی کره طامغان یاش.

—

یلمیجه لوبنی دیلر، اهجن نیلر اویلانغانن.
سیزمیلر: چقمی توتون طشقه، محبت یانغانن.

—

اول توته، حالسزلنه شول اوچراسه اوز حورنه:
حضرت موسی تحملسز تجلی نورینه!

—

تیشلسون جانانش حضورنده آنگا لازم نماز،
بر اذان گه‌یتکاچ، قولاق قاقماچ مسلمان اویناماس!

—

مجنم - همان ایسکی محبت ایچ،
یوغالتسام مین یوغالتدم‌دی، شاملقنه.

—

ئولدى روح، يەشرن محبتدن، هنا يوق ئولسەدە،
نيشلايم ايركەم كيجينە كيلگاچ شولاى بر جان قيو!

سويگانلگنى مين قوچام، ديب دشمانم كولگان بولا،
بلمى، جاناش قايغوسى هر كيچ قوچاقمدە قونا.

مينمچە تيك يارالغان اول سويولورگە،
سويەرگە هم قوانورغە، سويونورگە،
كورگان صايون مينم توسلى عاشقلرغە:
«بو مينكى بولماس!» ديوب كويونورگە

اما لذتليغە صوك يەشرن عذاب، يەشرن ياتو!

اى ماتور مين ياتماس ايدم يانغروچى بولمسەڭ،
طاماس ايدى ييرگە ياشلر طامغروچى بولمسەڭ!
بر مينوتدە طاشلار ايدم بو طومانلى موگلرى،
مين مينى مسكين قيلوب موگلاندروچى بولمسەڭ!

هرلگگە يادڭ ئەيلەندرر اول،
ايركسز ئەيلەر اول يەيلەندرر اول!

اوچراغان بولسە سينى كورگان كيلگەن اول يوگن،
اول شوگاردە شادلانا بيت، چن جولر توگل دىگن!

هيچ خوجەلقنى قبول ايتمەم بتون دنياغە مين،
بولىغە ممكن ايكان عشق محبت ياچيسى.

يارچە اسرار محبت، ميندن اوكە طن ايتەم،
فايدە فرهاد برلە مجنون! مين آلارنڭ طاغوچيسى.

مين سويەم، حتى كە عقلمدن شاشام،
سويگانمدن شورەلى توسلى قاچام.
بولمە كورسەم كوز يومام كورميم ايمش،
اوط يوطوب يانسامدە سر بيرميم ايمش.

بولسە صابراولرى مدح ثنا سندە آنڭ،
كيت! يهاى كرسون جهاننڭ يارچە صاندوقاچينە.

كولمە، كولسون؛ شول كيرەك شول، آندە سيدڭ نى اشڭ؟
ئەيدە كولسون اول ماطور، دنياغە كورسانوب تشن.
تش نورن چەچسوندە دنياى بيلرسون بالفطب
بيرى كوگى ياقتروب كيتسون ئەلى بر يالط ايتوب!

بيرمەدى ليلى كبى محبوبەگە دنيا بها
اول بولاى بر قزغنە قارشندە مجنون بولمسە!

هيچ كيلشدرميم سيدڭ توسلى گوزللك شامنە،
ايهماسام بر حسلى شامردە كيلوب قل بولمسە!

هیچ ئلکگی توسلی آلدکده توبه‌نلهنیم حاضر
بز یرانلاغدیق ایشده، سین ـ سین حاضر، مین ـ مین حاضر!

اینەدی امر اینکان سوزکده آیت قرآن توگل،
نه‌ملی سوزک باکه شلنەك، کوکلمه سلطان توگل!

تو؛ شعربه‌می جانمنی بیردم مین میکا،
ئه‌یتچی، ای صالقون ماطور! قارمی نی بیردك سین میکا؟

خوش جانم! سویمیم حاضر، مینی وسیندن باشقه‌لی،
مین سویه بیر، آلدا طاقن برنی میندن باشقه‌لی!

بارچه قزلر آلدی، دیم، هیچ برسی بولی که آلداماس،
قایسی قزلر آلداماس صولك، سین فرشتم آلداغاع؟!

کیچ مینی مین باغنی بوکیم، مین اوزمچه زور حاضر،
مین‌ده بر مغروره بولساك، میندە بر مغرور حاضر!

بر محبتنك عذابن عشتن سیزگان کشی،
بر، سویوب آرمان وجمله نرسه‌دن بیزگان کشی!
کوکلی بوزلانغان کشیدر، هیچ طاغن بر قات سویمه‌س:
اینەدی لول بر کم لوجونده غم یمەس هم آه دیمه‌س!

بالالر و بالالق وقتی.

صاف ئه‌لی کوکلك سینك هیچ بر بوزوق اوی کرمگان،
پاك تلکده هیچ، یاراوسز سوزلر کەیتوب کورمگان؛

پاك جانك هم پاك تەنك بارلق وجودك پاك سینك،
سین فرشته والجفیسك، بوزلرك آپاق سینك.

بختلی نارسیده! طار بیشکده کبك ئه‌لی آنکار،
ایکی آت برنیین، دیکگز طوبقدن نبك ئه‌لی آنکار.

طویسه ابلیس، طورمشندن، یاد اینه اوجماغلرن،
یاد ایتەم بیزیمم اوزمدن، مین صیلق چاقلرن،

ای کوکلنك شاولاب آقفان چیشمه‌دن صافراق چاقی،
ای عمرنك نورلانوب ئوسکان بمقل یافراق چاقی.

ایسمده تورقه، تورقه تورلی اویلر اویلاغان چاقلر،
عتیقانه ومعصومانه کولگان، اوینافان چاقلر.

کوکلدن صاغنام طوتقوتلغمنی. مکتبمنی مین
«نیگه صولك اوسدم ایندی هم نیگه دمو بولدم ایندی» دیم

نبگه، دیم ایزگی مکتبدن، صبی چاقلردن آیرلدم،
نی‌گه‌مین کچکنه «آپوش» نوگل، زوب زور «نوفای» بولدم؟

تنگری! چیگرچی یاشمنی سیندن سوریم،
تله‌گمنی سیندن سورمی کمدن سوریم؟
بەیرم کوننی‌گنه صبی بولوب طوریم،
راحتله‌نوب، سیکروب کولوب اویناب یوریم!

اوزگه اوشانو.

سعادت طالبنه منسه‌لك اوزك من
ن باردم کیلسه‌ده کیلسون اوزگه‌دین!

آورلق توشسه توز سر بیرمی تیتمی،
ن حاللر باش کشیگه کیلمی کیتمی؟

اونوت بار‌ـن، بتون حسرت وموك زارگنی، طن اچن،
حضورده تُزلسه، انصاف ووجدان قوشماغان اشدن!

بیرمه سر، هیچ کمگه سوبله‌شسه‌ك سوبله‌ش اوستدنگنه،
کول، قارانقی یوز بیرو آنچق کیلشمسدنگنه!

انسانها دنیاده هر کمده بالغان!

اهگه‌ده ترمه یانغانن اوزك بل،
اوزك قاپغر، اوزك بغلا، اوزك کول!

اوزگنی سوی، یارات اوزگنی اوزك!

کشیلر اوزلرن آنچق سوبه‌رلر،
بخنسزلرنك اوسنتدن کوله‌رلر.
آلار برتنچ، آلاردن چینده بول سین،
آلار یارده بوری بریانده طورسین!

سرگنی بیرمه یاشر! قارنك آچن،
لثیمدن انتظار اینمه مغاشك!

اشکه ئونده‌و

زور بختلر صزغانوب، اشکه بیرلگانمن کیله،
آ. اوبات، خورلق، توبه‌نلکلر ایرنگانمن کیله.

بولسه قالدرمق برەو اوشبو جهانده ایزگی آد،
تیر بلمن طابسن آشارن، اینسون البت اجتهاد

طنبه اشله، ای صبی! بل تکربدن اشلرگه کون،
اشلب آرغاجدن بیرلگاندر طنچ یوقلارغه تون.

سبن قویاشدن ئورنه‌ك آلساك اجتهاد ایتسه‌ك همان،
کوب آراسنده قویاش کوك یالترارسك هر زمان!

کورم حاضر اش‌که هیچ نرسه تیك توگل
اشدن کوچلی نرسه طابو ممکن توگل!

عمر ایتمك طرشمقدر، یالقی هیچده یال ایتمی،
عطالت خورلقن اصلا اوزبکه اختیار ایتمی.

آخ جوله‌ر ماشمای! طرش باشلای، زورایغاچ جایسز اول
قارطایوب قانتقاچ بوونلر، اش بلو اوگغایسز اول!

یاشلگکده کوب طرشساك، اشکه بیرساك چن کوکل
قارشیلارسك قارطلغکنی بیك طنچ هم بیك جیکل!

امید واوزولگان امید.

یوق! توبه‌ن قالماس بو جان فطرتده عالی بولغان اول،
کیسه‌مك اوستنده قارا قوش انتاقی قونغان اول!

قای وقتلر هر سعادتدن امیدمنی ئوزه‌م،
ئلله قایدن شونده اقبال آتلی جولپانم کیله.
یالطری اول کوکلرده کوب امیدلر آرندرا!
کوز یاشم سورتورگه گویا نازلی جانانم کیله.

ئاهو بتدی حاضر میندن ئل کدن صوك تله‌کلرنی!

صاو بول دنیا ایندی بتدك
بتارگه سوزنی برکتدك
وقتنده بیرنی سلکندك
ایندی بتدك! ایندی بتدك!

امیرمن اجتنالمام ایندی مه‌گگی،
کوکلسز هر یاقم نورسز قاراکغی.

یازامیلای سوزمنی یازا آلمیم،
نی بولدیکان مینم قلم‌گه؟
یازام دیوبکنه اوطرسامده،
وقتمغده کیته ئه‌ره‌مگه!

نیندی درد برله قلم صزسامده کاغد اوستینه،
اوچمی اولگی جوله‌ر، صاف، یاش محبت جانقیسی.

کوز باشکده کیمیچه بغلاب وفات بولغان ئەلی!
عائلەسینه جهاننك ئیك کیتردك یات کشی؟!

ای مقدس موکلی سازم اویناداك سین ئیك بیك آز؟
سین صناملك، مین سونەمن – آیرلابز آخریسی!

طورمیم ایندی بودنیادن طویدم ایندی!

قایغو - حسرت

تارانغیدر، کوکلسزدر عمر یولی؛
بودنیاده کم کیلسەده سیگا طوری؛
ئیکسز آنك جراحتلی کوکره‌گنده،
یەغرنگده یاتوب یاتقان حسرت طولی!

فقیر قالدم حاضر، طورمش اوزیننك بیرگانن آلدی،
کوکل بوش، آنده قالدی ئیك آور حسرت، آجی نایغی.

ئەیلنه بیت ئوتمی، یتمی عمر بده!

نی بولا طوغیق صراطن کیچمەسەم!
بو آجی عمرم عرابن ایچمەسەم؟!

قتل نفس اینسەم خدایدن قورقەمن،
لەکمی چیر آورویده بولمی ایچمامام!

زور جانم سویمی جهانی چونکه بار دنیا فنا،
آنده طورمقغه هوسلك برله واقلر مبتلا!

کرلەنه ئوست، ئوستنه روح، هیچ حضور وجدانغه یوق،
نی سببدن بیر یوزلده تەنگه موتها، جانغه یوق؟!

مین، قاراڭغیلق اچنده اویلانوب یاطقان کویگه،
تیکەروب کوکلم جلیمدە، برسوز ئەیتەم لامپیغه:
نی بخت! دیم ایرنەگه کیچ مین طاغنده یاتماساك،
بو یاطشدن مینده عشر جیتمیچه قوزغالماسام!

اوزاوزینه.

باش ئیمه، زور سین بو ادنی جانلیلر دنیاسنده!
پادشاه سین! بیك کیرەکسه باش ایسون دنیا سیگا.

طاش یورەکلر قرمەلر کوکلڭنی توز، انڭمشه سین؛
اشلری شول بولغاسونلر، ئەیده زەزم چیشمەسن.

کوڭلمنه کرن عمان آیاز، مانده یاز،
شاعر کوڭلمنه قش بولمی‌ده قار یاومی.

—

جرلی، جرلی ئولەرمن مین ئولـگاندەده،
دەشمی قـالمام عزرائیلنی کورگاندەده،

«بز کینەبز، سزقالاسز!» دیب جرلارمن،
جسدمنی طوفراق برله کومگاندەده!

—

انکسار ایت عادتڭچه یان کوڭل مزلان کوڭل!
کوب سویوکلیدر بتوندن، تڭریگه صنفان کوڭل.
آلله سوی ایت صاحبڭنی بول جداوده طاش کبی،
ای قلبکڭ نورلی، نورلی ظلمتنه کونگان کوڭل!

—

مین میرەم دنیا یوزی دوزخ جهنمدر میگا،
بر شعر یازسامغنه جنت ورضوانم کبله.

—

قایت ای نفس مطمئنەم یار بونەل کیت تڭریگه!
بیردڭ آرقەڭنی موڭارچه، ایندی بیر بیت امرنه.

ملت، ملیت وطوغان ییر.

جیلبر، جیلبر یورمەس ایدم،
جیسل طـاوشن سیزمـەسدم،
ئوزلوب طافماق ئەیتمەس ایدم،
اوز خلقمنی سویمەسدم.

—

آزمی، قافقانی وصوقفانی کوتاردم؛ مین بنیم؟
آزراق اوسەردی صیباب تیك ما کلایمدن ملتم.

—

کوڭل برلن سویەم بغتن تاتارنڭ،
کوررگه جانلیلق وقتن تاتارنڭ،
تاتار بغتی اوچون مین جان آتارمن،
تاتار بیت مین لوزمده، چن تاتارمن!

—

بارا ملت ضعیف آبنور آبنداس،
سونه یاشلرده اوط قابنور قابنماس،
کبچه یاقتی وملی برکوڭلمن،
بوگون نجفان اوطیدای نور طابلماس!

—

بەرسەده دولتلرڭ صبح آلمدی عرق ایتمدی،
آلدی دورت یاقمنی یالقن، یاتمدی حرق ایتمدی؛

—

بوسیبدن آنگلادم مین ای طوغان یورم سینك
حانمه جاغملی ایکانلر بالقنکنه دولتنك!

قایا بارسام، قایده بورسام، نیشلسه‌مده،
خاطرمده مه‌نگی قالور طوغان ییرم.

ملت اوز کشیلرن اونتمی، جانم!

کوزندن قالی یاش توکسون ابدی پارچه خیاطینم،
جهانده قاللوروب کیتسم ایکان یارب! گوزل اززی.

سن مقدس، محترم، عندمده یارلق نرسه‌دن،
سانمازم بوکائنانه ملتم، ملیتم!

خلق تل وادبیاتی.

والله جاندای کورم مین ایسکیلرنك جرلارن،
کوکرا گمده صاقلیم ئه‌بتوریمك وسولدك طرناغن.

خلق حسلری بـرله حسلنمه‌گان کشیلر ایچون مادی بر بچوروب اوطرو تولغان تو،حرلادار»، میم کوکمنك ایك بوکه قسرینه طوقنه‌لر ایدی.

خلق جرلاری: بابالریمز طرفندن قالدرلغان ایك قدرلی وایك بهالی بر میراثدر.

چن خلق روحن، تیك، خلق جرولارنده‌غنه تابوب بول.

خلق زور اول، کوچلی اول، دردلی اول، موڭلی اول، ادیب اول، شاعر اول!

کچکه‌ده‌نوك کوکلمه اورناشقان مـرولر سویمکدن، میننه، طوغان تلمزنی سویو طوغدی.

ای طوغان تل، ای ماطور تل، ئه‌تکه‌م، ئه‌نکه‌مك تلی!
دنیاده کوپ نرسه بلدم، سین طوغان تل آرقلی.

تنقیدچیلرگه.

اول طوتا آت تویرغنه «بواوزون ساچ» دیب قویه،
«تیك نیگه باشده توگل، تنقیدگه محتاج» دیب تویه.

اول صوناچینی کورده: «بیر بوزا بیت!» دیب قویه،
«قوتلدی زور اشکه قلم اهلی توزه بیت!» دیب قویه

اوزلری... سوزدن توبەنلر، کوزلری تزدن توبەن،
ات کبی ماولاب یمانم، کوز یومالار یاخشیمە.

دیبادن طویدم، امیدم یوق، آلار کوبسسەدە،
تیك مین تولگاچن فاراگز، تیسەسونلر تعشمە!

آلطون وبایلق.

عیض باق تاج شامر مەنگیگە بولماس سیگا،
وافسوس سین توشسەڭ آلتون شلتراوی آستنە!

بو جهان ابلیس وشیطانلر بلەن قالور طنچ،
بتسون ایدی شول صاری یوز، شونمحر زور قورقنچ!

مین تمام گیزدم جهاننی قایدە، قایدە یورمدم،
تیك شول آلطوندن بلا، شیطان ملان هیچ کورمدم.

تعق طابسە هیچ بارغان یولدە،
یوموش ایسدن چقار هیچ آیرلالماس؛
شولای یاشلردە یولدە کورسە آلتون
بایودن باشقەغە کوکلندە آلماس.

طوقتەلی بر کون کیلوردە اویرمتور الت لحد،
میلیونڭ اول طار لحدە فایدە بیرمەس بدبخت!

طوقتەلی، آلدڭدە دوست محشردە باردر صوددە بار،
قهر حق بار، تیز یانار قورصاغڭ، آندە اوطدە بار!
آندە حاکملردە آلطونلرغە هیچ آلدانمیلر،
آندە آدڭا کاندە یوقدر، آنچەغە یاللانمیلر!

زور اشمنی اول بای بولو؟!

کیگاش - نصیحت.

اوغراقوب طورمە جهاندە ایك توبەن مخلوق بلەن!

ضعیف قربان بولو آرتق غدایم،
بولودن آندی کوچلی هیدە ظالم!

احتیاجن عرض ایتوب کیلسە تلەنچی قایتا گا،
قاطی سوزلر برلە انسانیتن سین طاپتاما

ئەیلەنە کویمەك کبی، بایلق وشهرت مرتبە،
مین بوگون بای، بلکە شیطاندندە بارلی ایرتەگە.

بختسزلرنی کیمسته، یغلمانلرغه سین قول بیر!

عذاب کینمی قرده نه‌ن چرودن؛
بورك طاشلاب قوتولمیلر بوربلن.

بانارسك دیم بوگورمه نیلگه قارشی،
کیری قاپتور، توکورمه جیلگه قارشی!

بو دنباده طورو دوست یارسز آرتق،
ایکاو بولغانچه، بولمق یالغز آرتق.
برمو بولساك ایکی جان بیرمیسك سین،
ایکی رحت جان آچیسن کورمیسك سین!

نشاعر ابنمه زنهار، کرمه شاعر بیتلگینه سین،
کیسه‌رلر قویرغنگی، کرمه بلبل چیتلگینه سین!

اگر باصسه سینی بربر زمانی،
چلامی بومشاماس حسرت وقایغی:
اوطور آولاقده قایده هیچ کشی یوق،
صبی‌دای ته‌ملی، ته‌ملی کوز یاشی توك!

ای قرنداش! سین کیره‌کسه صوقه بات یا سونکه بات!
ابت صبر، کورسه‌ت چداملق، سله ایت غیرت ثبات!

ثوبل‌نمه، باش ئیمه، هیچ تلگه‌ده آلما، خانون‌قز دیب
الوغ جان بول، قوان، شادلان، شکر بیت مین خانونسز دیب.

ثوبل‌نمك بر برمونك جیری، قهری اوستکه ملمیچه،
یعلمق برله بردر، هیچ بر ثه‌بیرگه ابنمیچه.

کمگه بولساگده بول! یوق آنسبنه هیچ بر سوزم؛
نبك سوزم شوللر سیگا، صاقلان بولودن اور اوزك!

ثول! طوفراق بول، قایت اصلگه اماك باصشی،
صبر برله کوکره‌گگه تصدك یاصشی.
ای بیر عاری! نیدن بلمیم حق سویگانگه،
ملك قات سینك لوستگدنه آستك باغشی

علاوه

حق تڭریننك فارشیسده کیلشیدر،
طهارتسز نماز ایله قربانسز حج!

—

نرسه پشسون بولسه یالقسز کوڭل، سونگان کوڭل؟!

—

بولمسه دوستلق، بیته بیت، صوغشورغه بر یوق اش!

—

بودنیاده طبیعتدر کشی بوش بوامی دشمانلن،
شولای آنسی ولـکن ای حدایم صاقلا دوستلردن!

کورساتور ایزگی اوینی کوز یاشم،
آبرلور آرزانلی طاش جن انجیدن!

—

جهانده تولمی هربر اکفراشقان
ویولنی طابمی قالمی هرآداشقان.

—

بزبارانقاچدن بارار دیم، کم آنی سیندن صورار؟
هرکشی آلدنده بیرلر همده کوکلر قالترار!

—

جاهلنڭ دشمانلغیله افتخار ایتمك كرك،
آنلرنڭ هرسبلری بربر ویرر فخری سڭا!

—

بتوبلوی بهیلونه آننه آیاق قول،
جولهرلك اول، تولهمك غیر معقول!

—

بل، حاضر دنیا کافرگه هم سڭا جنت ئهلی،
"مؤمنه زندان" بولور اول طوتسه مسکاولر بفاڭ!

—

جزا بیرمی خلق هیچده گناه اش، بهشرن اهلرگه
توشا آنچق کشی سیزمهس رهوشده بهشرن اهلرگه!

—

اوطز یل قازیغان باز بیك تیرهن غول:
منه ابدی حسبکڭ غونده گومبررت!

آنك کولك تیز سونه طورغان سویوده لی خیر بار صوك؟!

—

ئزلهدم فی الله ـ سویهمن بالله
ئزلهدمه طابدم ـ یو بلانی!

—

بیك كوڭلسز برناچار ژورنال عمر
آنده البت باش مقاله مال ایرو.

—

برجولیرمی اورمزی اوطقه اپاتوب نیك تریك
بوقزو بیردن چقوب طاغن سفرگه بیك كربك!

—

طاش یورەكلر هم‌باشن كورگاچ اوقور «لاحول»سن!

—

كیل‌چكگه كشینڭ كوزی ییتمی، اول صبزغینڭ اوزینه نیگه
توشكانن صوگدن‌غنه سیزه.

—

آلهای بولسه برەودن آخرت ایسدن چقه،
بیرگان بولسه «یابارمك»دی قیامت كورسەته

—

اوبناسون شول بده كمنك آقچەسی بار، وقتی بار،
ئەیده‌اوطلرمون بهتسز، اوطسون ئەیده بهتی بار.
بوزماسون مجلس حضورن آقچەسی بتكان كشی،
ایزمەسون یاشلرنیده كوبدن یاشی اوتكان كشی!

—

ابن آدمی توزمر ییرده اگر كورسه ملك؟!

—

برصبق یوقذنفسه ئولگان طارا ابرار كوروب،
جان آلورغه قزعابودن، آنده عزرائیل جلی.

—

مسكینم كورگاچ بوحالنی آزغنه آرتدی كوچن؛
مین قویاندانده جهانده بار ایكان دیب قورقوچن!

—

بوباقا حتی‌كه «بولنر»دنده قورقا دیب كولەم!

—

نیك آغای مسجد اچنده یوغه ایرنن ملكنه
«پش» «پش»ندن كورشبسی بلسه اوقی دیب شول بینه.

—

بارچه قوشسگذه اوزنچه، صابراوی بار، شعری بار،
قارغه مسكین جرلی بلمی، قچقرا تیك «قار»ده«ار»!

—

ئوبكانكدن بیرلی ئەنكەی ایلك آخرقی كرەسین،
هرایشكدن سوردی اوغلكنی محبت صاقچیسی
بار كوڭللردن جلی یومشاق سیدك قیرك طاشی،
شونده طاسون كوز یاشمنك، ایلك آچی هم طاتلیسی!

—

تیز بوغاله ای تش بابای سین، آلده تیز قاچ قارت باشڭ
باری بر کورسەڭ قاچارسن، بازنی گللر پاطشاسن!

—

بیك طنهلاب سایرا گزسز، مین تیمیم سزگه تیمیم؛
ئلڵ ایرکنده طورونڭ قدرینی بلمیمه مین؟!

—

کبری توشدی اوقی نمرود باشینه
آطوب باشقان ایدی جبریلگه قارشی،
یهودلر اولدی مغضوب تا قیامت،
قاربشوب کوز یوموب انجیلگه قارشی.

—

سین ایسه: «ایستمر ایسەڭ جانمنی بیر ورمن» دیسەڭ،
نرسەگه جانڭ میڭا، تیشلیم سینڭ جانڭ بلن.

—

کبلشمیدر: قرآن اوقو، تسبیح ئەیتو
نعش وحشت برلن طولغان بر خانەده!

—

تاتار، بای ئیقدر ترقی قیلسەده تجویدچیلکدن اوزا آلمی.

—

خلق یاڭاڵرسەنڭ قدرن بلمی! ئویرونگان تاتار طول خاتونغه!

—

یاڭالارغه تل تیورمه، اوز یالالرگنه شولای بولامی!

—

آچ کشی وقتنڭ صوڭ ایکاننی بلسەده یالنا: «طوروب نرسه بار؟» دی.

—

منتظم بولسونمی صوڭ عسکرڭ؟
آلماچ تورنەکگه بغارا عسکرن!

—

کینه راحت کیل باشلی دیگانچه.

—

بوگرولر آلی آرتلی برکنو
کەکری تویرقلر قایا باشنی جینو!

—

کورەشمەڭ توروتیچ، کوب حاللری بار،
ولی، چیکگاچ غنیمت حاللری بار.

—

«یوزملر، جی، ئەلی ئولگرمگانلر، پشمگانلر» دی،
«یوزلرسڭ آش قزانگنی کیلشمی اچکه آتلرا» دی.

—

افکار عمومیه برله اویناغه یارامی.

—

باش بالالرنڭ ايك محتاج بولدقلری نرسه آچق يوزدر!

—

كچكنه‌دن گوزل نرسه‌لر اوقوغان بالالرنڭ كوڭللرینه نازك ولطيف بولوب، آنچق گوزل ومقدس نرسه‌لرنيگنه سويوچه‌ن بولادر.

—

هيچ عجب يوق، بولسه بولور، بيك قالون بيك كوب بيت اول.
كوكده ني بولماس ديسڭ، اوچسز قريسز كوك بيت اول.

—

ای جوله‌ر قصقانه بلطر، قچرالارمی بيبل؟!

—

اوچدی دنيا جيئلگندن طارسنوب كوڭلم قوشی،
شاد يارانسه‌ده جهانغه يات يارانقان ريسی.

—

بارمی بزده عموما چن كشی قدرن بلو؟!
بزآنی قايدان بليك، مسكين قواب آڭلانمغاچ؟!

—

شادمان اول‌مرقدڭده بز اونوتميبز سينی،
بلمه‌سه‌ك وقتڭده قدرڭ ايندی قوتليبز سينی.

—

گرچه ئولدی ديسه‌لرده سين بتونلای ئولمه‌دڭ،
باقشی اسمڭ قالدی سين منسی ومنردك اولمدڭ.

—

شونله‌ده اسمڭ سينڭ ملت بنادكچه ياشار،
ملت اومدكچه اوسار هم ملت آشدقچه آشار!

صوڭ.

فهرست.	بیت
ناشرلردن.	۳
الله غه اوشانو.	٤
محبت	۵
بالالر وبالالق وقتی.	۹
اوزگه وشانو.	۱۰
اعکه ئوننمو.	۱۱
امید ولوزلگان امید.	۱۲
قایغو-حسرت.	۱٤
اوز اوزینه.	۱۵
ملت، ملیت وطوغان یبر.	۱۷
خلق، تل وادبیانی.	۱۸
تنقیدچیلرگه.	۱۹
آلطون وبایلق.	۲۰
کبکاش - نصیحت.	۲۱
علاوه.	۲٤

114347

عبدالله توقاینک مطبوع اثرلری

١) ع. توقاینک شعرلری ١نچی جزء ٢ طبع ٢ اتین بوجه لریه اتین			
٢) ع. توقاینک شعرلری ٢نچی جزء ٢ طبع	١٢ ت	«	١٤ «
٣) ع. توقاینک دیوانی ٣ طبع	١٢ «	«	[illegible]
٤) پیچان بازاری ٣ طبع	١٠ «	«	١٢ «
٥) ادبیات ٢ طبع	١٠ «	«	١٣ «
٦) کوکل جیمالری	١٥ «	«	١٧ «
٧) جان ازغلری	٢٣ «	«	١٤ «
٨) بالالر کوکلی ٢ طبع	١٢ «	«	١٣ «
٩) آلتون گل طبع	٢٠ «	«	٢٢ «
١٠) [illegible]	٢٠ «	«	٢٢ «
١١) کوکلی [illegible]	٢٠ «		[illegible]
١٢) [illegible]	[illegible]		[illegible]
١٣) [illegible] ٢ طبع	٧ «		
١٤) [illegible] ٢ طبع	١٥ «	«	[illegible]
١٥) بالالر [illegible] ٣ طبع	١٥ «	«	١٩ «
١٦) مکتبده [illegible] ادبیات شعرلری	٥٠ «	«	[illegible]
١٧) [illegible]	١٧ «	«	٢٠ «
١٨) [illegible] ٢ طبع	٥ «		
١٩) [illegible] ٢ [illegible]	٥		٧ «
٢٠) [illegible]	١٠ «	«	١١ «

بو اثرلر [illegible] معارف کتبخانه سنده اوله . . . [illegible]

کتبخانه سنده هم [illegible] مشهور کتبخانه لرده [illegible]

[illegible] جلدلری [illegible]

[illegible]

[illegible]